

Ne iş Yaparsınız?

Bazı mesleklerin unvanı için eğitim yetmez, uygulamada kanıtlanması gerekir. Edebiyat mezunu, otomatikman edebiyatçı değildir. Güzel Sanatlardan sanat eğitimi alınır, ancak sanatçı olunmaz. Bendeniz de eğitimini aldığım meslekte doğrudan pek çalışmamış, çalıştığım mesleğin de eğitimini almamış bir Türkiye ürünüyüm.

Ancak zeytincilik bilimini ailem, çevrem ve bölgem gibi dev bir kaynaktan öğrenmiş olmak, zeytinciliğe ciddi bir proje olarak adım attığım günden beri bir artı oldu hayatımda. Hatta eğer başarılı olduğum varsayılırsa, onların öğrettiği zeytincilik mantığının yolunu çizdiğini söyleyebilirim.

Geçenlerde bir toplantıda, gençlik ile orta yaş sınırında bir bey, kalabalık bir sohbetin ortasında bana döndü ve sordu:

- Beyefendi ne iş yaparsınız?
- "Zeytinciyim" dedim ve bir şeyler anlattım.
- Yani sadece zeytin yetiştiriyorsunuz. Hepsi bu mu?
- "Evet" diye onayladım ama beyefendinin sorusundaki satır aralarını da;

"Allah'ın ağaçları meyve veriyor, siz de onları toplayıp satıyorsunuz. Onlar da size dedelerinizden kalmıştır, büyük bir ihtimalle soydan sünnetçisinizdir." şeklinde okudum.

"Bizim de var Ege'de bir yerlerde, hiç bakmıyoruz, hasat zamanı gidip topluyoruz. Yağ çıkartıyoruz." Diyerek örnekleyecek, herkesi kendisi gibi bilecek belki de..

Çevremde bulunanların bu kadar az ve gereksiz bir iş yapan birine itibar etmelerini pek anlamamış gibiydi.

Ama kibar olduğu için pek fazla bir şey söylemedi.

Gerçekten zeytin yetiştirmek bir iş miydi, değil miydi?

Bir arkadaşım bir sohbetinde, bir gece bir kontrolde kendisini çevirenlerin ne iş yaptıklarını sorduklarında verdiği "zeytinciyim," yanıtı üzerine görevli birinin "ha köylü yani." demesine içerler ve "nerede?" diye sorduklarında "dağ başında" der.

Bana göre iyi bir "zeytinci" olmanın üç koşulu vardır:

Birincisi yetiştirdiğimiz bu ürünün gerektirdiği teknik ve sosyal bilgi birikimine sahip olmak, İkincisi zeytinciliğin gerektirdiği sorumlulukların bilincinde olmaktır.

Üçüncüsü de bu kutsal ürün için gereken, ahlaki olgunluk ve donanımda bulunmaktır.

O zamandan beri köprü'nün altından çok sular aktı, çok şeyler değişti. Bereket versin zeytincilik artık bir meslek sayılır oldu. Köylülüğün de bir işten sayılıp sayılmadığı tabii ayrı bir konu.

Bence nerede yaşadığın değil de, ne ürettiğin, nasıl ürettiğin, hatta belki biraz da neden ürettiğin önemli.

Hani bir fıkrada padişahın biri bir imaret yaptırmış da, inşaat sırasında tebdili kıyafet edip çalışanlar arasında dolanıyormuş, kocaman kayalara şekil vermeye çalışan ustalara, kolay gelsin deyip, ne iş yaptıklarını soruyormuş, ilk konuştuğu kişi; "görmüyor musun? Allahın kocaman kayasını bu sıcakta yontmaya uğraşıyorum." Yanıtını vermiş.

Başka bir çalışana sormuş ne iş yaptığını o da, "buraya cami mi nedir bir bina yapılacakmış, bize de bu taşları düzeltmemiz söylendi" ama çok zor oluyor, demiş. Başka bir çalışana daha gözüne kestiren Padişah usulca yanına gitmiş ve ne yaptığını sormuş, kan ter içinde çalışan usta, başını kaldırmadan cevap vermiş; "buraya bir imaret yapılacak, içinde konaklama imkanı bulunacak, yolcular

dinlenebilecek, eğitim imkanı bulunacak insanlar eğitim alacak, ibadethanesi bulunacak isteyenler ibadetini yapabilecek, hiç kimse hiçbir şey yapmasa bile, duvarının gölgesinde bugünkü gibi sıcak havalarda oturup serinleyebilecekler, ben de bu binanın ön duvarının şu ölçülerdeki bağlantı taşlarını hazırlıyorum, kayalar çok büyük ve sert olduğundan çok sabır ve zaman istiyor, haftada ancak bir kayayı hazırlayabiliyorum” yanıtını verince padişah kendisini çok tebrik etmiş.

Her neyse o gece toplantıdan ayrılıp eve döndüğümde, baktım yine o beyefendinin sorusu takılmış kafama, demek ki iyice içermiş olmalıydım.

Belleğimde o mekâna geri döndüm, beyefendiyi karşıma aldım, filmi geri sardım ve tam “sadece zeytin mi?” anına getirdim. Daha sesindeki soru işareti tınısı bitmeden aldım sazı elime;

“Tabii değil beyefendi, o kadar çok işim var ki, saymakla bitmez,” dedim ve sorusunu geliştirmeye, değiştirmeye fırsat vermeden bir solukta en uygun dille anlatmaya başladım:

Hem dünyanın en güzel zeytinlerini yetiştirdiğimi söyledim, hem de bir gün bu topraklarda hiçbir şey kalmadığı zaman, burada birileri vardı ve bir şeyler yapmaya çalışmışlardı. Dedirtecek bir tanıklık bırakmak için zeytini çok ciddiye alırım. Hiç olmazsa birileri yazın gölgesinde oturur. Dedim.

Hepsini tek tek ellerimizle ektiğimiz zeytinliklere her girdiğimde karşımda tüketicilerin ve müşterilerin hayaleti vardır. İşin özelliği, hatta ahlaki bunu gerektirir çünkü.

En başıma buyruk, en bencil ve günlük olaylardan uzaklaşmak için kafamı biraz rahatlatmak için tarlaya gittiğimde bile o hayalet karşıma dikilir.

Dudaklarının kenarları yukarı doğru kıvrılmış, bıyık altından muzipçe “hiç beklemiyordun değil mi?” diye gülümsemektedir sanki bana.

Bazen bir masanın başında yerini almış, bir elinde çay bardağı vardır, diğer elinde başparmaklarıyla tuttuğu güzel bir çatal.

Bazen de gözlüğünü takmış, hafifçe kaşları çatık, “önce şu senin yetiştirdiğin zeytinlere bir bakayım, sonra da kızarmış ekmeğimi sarı yeşil zeytinyağına bandıralım bakalım” ifadesiyle bana bakar sanki... Karşımda durup bana baktığını hayal ettiğim tüketicinin, benim zeytinlerimden ağzına bir adet atan, ya da ekmeğini yağımıza bandıran gerçek biri, kanlı canlı güzel ve titiz bir insan olacağını bilmek beni hem ürpertir hem de içimi ısıtır...

Benden tarafı daha fazla gelişmiş olan tek yanlı bir ilişkidir bu; zeytinlerim ve zeytinyağlarım vasıtasıyla sadece onların benden hep haberleri vardır. Kim olduğumu bilirler, tarlada ne yaptığımı her zaman görürler. Hayatları sürer gider; hep sağlıklı beslenirler, âşık olurlar, sevinirler, hayalleri bir gün gerçekleşince havalara uçarlar...

Onsuz olmaz, onsız zeytin yetiştiremem, onların zeytinlerimden ve zeytinyağlarımdan yediklerini bilmeden var olamam ama çok doğal olarak ve aynı zamanda ne garip ki onları hiç bilmem, hiç tanımam.

“Ne kadınlar sevdim, zaten yoktular” durumu.

Her fırsatta gidip tarlalarda değişen iklimleri, her iklimde hemen hemen her ağacı izlerim, yağın yağmurları, düşen cemreleri sayarım. Eskiden kalan anılarla yetinen insanlar gibi eski bir tarla çeşmesini, eski tarla yollarını ararım bulamam, sonra efendiden kıranta bir köylü ile bir kuş ile sohbet ederim gönül eğlerim.

Titrek bir kumaşa benzeyen çayırarda bıldırcın sürüleri, göletin aynasında yaban ördekleri görürüm Arada çakallara, tilkilere, sincaplara rastlar çıkardıkları seslerle, hareketleriyle anlattıklarını, dertlerini dinler, sonra filozofça başımı sallayarak;

- Haklısınız derim. Haklısınız, nerde o eski zamanlar, doğal mamalar?

Dere boyuna iner, yabani hünnap, kızılılık, güvem, mevsiminde ne varsa ondan koparır yerim, yalnızlığımı giderir, bazılarını cebime koyarım, yemeden önce cebimde dokunurum onlara, sessiz büyüyle ruhumu ısıtırlar.

Geceleri sulama yaparız tarlada, yıldızlar gölete düşerdi. Bilmem bilir misiniz bazıları yıldızlarla konuşur geceleri benim gibi.

Yıldızlarla konuşmayı ben de annemden öğrendim, çocukluğumda geceleri bahçedeyken. Şimdi bile yıldızlarla konuşurken içimdeki bütün engelleri aşıyorum. Toprağı sever gibi, masaj yapar gibi şefkatle işlerim traktörle. Hassasiyet ve hissiyat doludur budamacılar.

Kimi zaman yüksek sesle türkü söyler, ıslık çalarım tarlalarda, bazen gün doğmadan tarlada olur, günün geceyi yenmeye başladığı anı kişisel bir zafer olarak algılarım, başımda kavak yelleri eser. Sevdalanırım böyle zamanlarda, zeytine sevdalanırım. Sarhoş bile olurum çok ciddi biçimde. Hiç boş vaktim yoktur beyefendi, hiç. Hüzünlenirim ikide birde memleketin durumlarına, insanların hallerine.

Kimi zaman Ege de Yörük olurum, kimi zaman Anadolu'da Türkmen, kimi zaman dağlarda zeybek. Kimi zaman açları unutup, utanmadan tıka basa yediğim, içtiğim olur.

Kimi zaman alıp başımı, başka köylerin benim olmayan tarlalarına, tarla yollarına, bahçelerine giderim. Kimi zaman orada atar yüreğim, kimi zaman burada. Bazılarının dışında, bütün kâinatın dostu gök gözlü sarışın bir adamı canım gibi severim.

Can sıkıntısı gibi her gün karşımda duran, durmadan atıp tutan, boşa konuşan kimilerini ise hiç sevmem. Kimi sever beni, dostluğumu, sohbetlerimi, kimi ise arkasını döner gider.

Düşlerimizde bile zeytinle uğraşırız.

Öykücükler, senaryolar yazarım uyanınca bir tek sözcüğünü bile anımsamayacağım.

Fotoğraf çekerim. Maça giderim, sinemaya giderim, tiyatroya giderim, mitinge giderim, alıp başımı giderim tarlada çalışırken, dünyayı gezerim.

Beyefendiyle düşsel sohbetim sürerken, fark ediyordum, o alaycı ve kuşkucu bakışlarında hiçbir değişiklik olmuyordu. Ben de ne ilaçlamaya girdim, ne hasadı anlattım, ne somaktan zincirden, ne çiçekten böcekten, ne de sinekten zimbardan bahsettim.

"Sorunuza yanıt oldu mu bilemem?" Dedim.

Yine sormayı sürdürür gibiydi:

- Hepsi bu mu?

Sahi sevgili zeytin dostlarım, bizler ne iş yapıyoruz ki, zeytin gibi yaşamaktan öte?

Kolay gelsin,
Hüsmen Solmaz